

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hónapra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábec petty
sorozkint 5 krajával
számítanak.

Aki utoljára nevet.

Debreczen, augusztus 10.

(D) Még utoljára maguk is elhiszik Holló Lajosék és Justh Gyuláék, hogy ők nem a kormány, hanem a 16 §. ellen küzdöttek. Nagy siralommal fujják a visszavonulót s szórják Bánffyra a Salamon átkát: „Te pártos büszke nép, átok reád“!

De hát gyarló volt az ember mindig s gyarló lesz amíg ember lesz!

Az ellenzék böles, az ellenzék tökéletes, a hazafiságnak föl-kent és privilegizált Török József féle patikája. „Ott készül a kelepce négy rugóra és patkányfogóból a cilinder óra,“ — mint ahogy azt Spetyko Gáspár gyönyösi poéta megírta, már réges régen.

Aki hazafi akar lenni az menjen az ellenzék laboratóriumába és ott kihajtják belőle az ördögöt. Az ellenzéki ember egyes egyedül a hazáért eszik, a hazáért alszik, de hát még hogy ha innya kell! A hazáért áll, a hazáért ül és fekszik, a hazáért jár kel és dolgozik. Még beszélni is a hazáért beszél és obstruál meg buzza a napot,

önti a szót ahogy kifér a száján: csak adót nem szeret fizetni!

Ami pénzébe nem kerül, azt mind a haza oltárára rakja, de mikor adót kell szavazni, akkor hallgat. Ujságai és szónokai azzal dicsekszenek választóik előtt, hogy egy krajczár adó nem sok, de még annyit sem szavaztak meg a hazáért. Persze, hogy nagy az éljen ezen hazafias erényért.

A hazafiság dicsőségének peccsenyét ha meg kell enni, ha a hazafias áldozatkészség borát meg kell inni, az ellenzéki szónok helyt áll mindig, de mikor adót kell szavazni akkor a szabadelvű pártra tolja: Szólj már te is!

Mivel hogy az adó szavazás nem valami népszerű dolog! Régi idők óta nem az! Mikor a tatárok Magyarországra betörték és negyedik Béla király széttekintett maga körül, azt vette észre, hogy a legnagyobb szájak és legnagyobb nyelvek hiányzanak s az ország megvédésére majd nem maga maradt. Mikor Kapisztrán János az országban körülhordozta a keresztet és a véres kardot és legnagyobb szájának és legnagyobb nyelvek sutba vonulását volt kénytelen Hunyady Jánosnak konstatálni és nem maradt

hátra egyéb, mint szedett-vedett csőcselékkel verni meg a törököt. Nem birtuk kiverni a cseheket Magyarországból, mert a legnagyobb szájak és legnagyobb nyelvek akkor is a hazáért beszéltek, ettek és ittak, azt a nagy áldozatot meghozták, de sem lóra nem ültek, sem adót nem fizettek!

De az öndicsőítés mindig az ellenzék kenyere vala.

Mert hát ha olyan dicső ez az ellenzéki hadsereg, mutasson már föl valami tényt. Nincs alkalma! Nem volt alkalma! Hm!

Csak legalább egy szobrot állított volna már a maga emberiségéből. De még a Kossuth szoborra is sokkal több kormánypárti adakozott.

Irányi Dániel mikor a Magyar ujságot szerkesztette, majdnem esedezett a publikumához, hogy pártolják; egy nyomdát nem voltak képesek részvényekre összehozni. A legnagyobb szájak és legnagyobb nyelvek ilyenkor mindig nagy retirádát csináltak. Szóval aki nem tettel, de csak szóval akar áldozni, az kiabálni az ellenzékre megy. Helyteleníteni, kormányt szidni, követelni és nem fizetni: „Ecce hominem Platonis“ itt a „két lábu tollatlan ellenzéki állat.“

T Á R C Z A.

Egy pap a vatikánizmusról.*

A Bunkofer- eset. — A második reformáció hajnalának pirkadása. — Egy katolikus pap vádirata. —

Egy idő óta nagyon forrong valami a német katolicizmusban. Oly jelek mutatkoznak — s e jelek folyton szaporodnak — hogy egy második reformáció hajnala közeledik a katolikus egyházban, mint erős reakció Rómának tultengő akciója ellen. Minden intézménynek simunia kell a korhoz, számolnia kell a követelményekkel, nem meredhet esonttá, mint a mumia, különben fennállása van veszélyeztetve. Érti azt az egyház legkatolikusabb eleme, — a német katolikuság s elégedetlenségének mind sürűbb panaszokban ad kifejezést. Ezelőtt pár hónappal dr. Schell, a würzburgi egyetem teológiai tanára bocsátott közre egy röpiratot, melyben azt részletezte, hogy a katolikusoknak több gondolat- és lelkiismereti

*A Nemzet aug. 8-dikiszámából vesszük át ezt a feltűnést keltő nagyérdékű müncheni tudósítást, amelynek éle azonban nem a róm. kath. vallás, hanem egyedül a vatikánizmus és ultramontánizmus tulhajtásai ellen irányul.

szabadság, több szabad kutatás engedélyezendő, különben a katolicizmus nem foglalhatja magában a haladás elvét, mint a mit pedig az ultramontánok váltig hangoztatnak.

A Schell által keltett vihar még most sem esendesült le, még most is nagyban foglalkoztatja az elméket s már is újabb hangok hallatszanak, melyek arra a tényre hivatkozva, hogy a germán szellem a rómaival még a vallásban sem fér meg, azt hangoztatják, hogy a római katolicizmus helyébe Németországban a német nemzeti katolicizmust, a romanizmus helyébe a germanizmust kell ültetni. Most pedig legujabban Bunkofer Vilmos wertheimi lelkész, egy 57 éves ember (a ki tehát aligha vádolható megfontolatlansággal) levelet intézett a freiburgi káptalani vikáriátushoz, melyben kijelenti, hogy kilép, — nem a katolikus, hanem a pápai egyházból.

Ez persze újabb vihart támasztott Dél-németország katolikusai körében, különféle ferde magyarázatokra, rágalomokra adott alkalmat. Az ügy oly nagy port ver föl, annyira aggasztó jelenség az egyházra nézve, oly nagy érdeklődést keltett Németország-szerte, hogy Bunkofer jónak

látta a hírlapokhoz intézett nyílt levélben bőven elmondani kilépésének indokait.

Alább adjuk egész terjedelmében a levelet, mint egyik jelét a német klérus forrongásának, mely különösen azóta van elkeseredve az egyház római elemei ellen, hogy a trienti antiszabaddkőműves kongresszuson hiába küzdött a Vaughanszédelgés ellen, mint egyik jelét annak, hogy új korszak készül az egyházra szakadni.

A levél így szól:

„Lelkiismeretem szavára hallgatva, elhatározó lépésre szántam el magamat, mely azt a becsületbeli kötelességet rója rám, hogy a nyilvánosság, különösen pedig eddigi hitsorsosaim előtt beszámoljak.

A freiburgi érseki káptalan vikáriátushoz intézett levelemben bejelentettem a „pápai“ egyházból való kilépésemet. Végső konzekvenciája volt ez egy fél emberélet szellemi és kedély munkájának, mely arra kényszerített, hogy egyenként tördössem le a köveket abból az épületből, mely életem első felében kizárólag római elvekből, tehát ki nem elégítő anyagból épült föl. Ha ezt a munkát abbahagyom, akkor szellemileg és anyagiilag kényelmesebb, egészségesebb életben van részem. De az a mindinkább erősítő tudatom, hogy ha tovább haladok a múlt utján, akkor a haladó ismeret elkerülhet-

Hát lassabban azzal a kis észszel tisztelt urak, hiszen ha épen gunyiratot kell írni, ezt nem csak Holló Lajos tud Justh Gyulához Bánffyhoz és a szabadelvű pártról, de mi is tudnánk ha akarnánk, már t. i. az ellenzékéről.

Mert éppenséggel nem akarjuk elhinni, hogy azért mert a legnagyobb erő megfeszítéssel adózunk, építkezünk, csatornázzunk oktatunk, s minden intézményünket európai színvonalra igyekszünk állítani, nemzetünket a művelt nemzetek sorába akarjuk emelni s a sajtó tulkapásaitól a magán becsületet meg akarjuk óvni, hogy azért nem lennénk hazafiak: mivelhogy a hazafiságrágalmazásból, gyanúsításból, áskálódásból, hamis vádaskodásból stb. áll, amiért minden művelt államban megszokták büntetni az embereket, de amiért önök, itt nálunk, — ami igazán sajtóságos — tiszteletet és hazafisági jogczimet követelnek.

Valahány ház, annyi szokás!

Az önök nagy bubánata mindazonáltal mulattató és magánhordozza még az életben elért büntetést. Kötekedtek, makacszkodtak henczegtek, obstruáltak, vermet ástak, de amelybe bele estek s amelyben egymáshoz jajgatnak most. Ergo: „a helyzet szorult!”

Eleget olvastuk ezt a „Magyarországban.”

„Ne sies, quod serus vehat.“
Ebből önök is tanulhatnak . . .

— **Országgyűlés.** Öt óra hosszat tartó vitát inszczenált tegnap az ellenzék az új 16-ik szakasz felett. A vita Polónyi Géza beszédével kezdődött, a ki Visontai Somával

szemben az igazságügyminisztert vette védelmébe. Későbbben mégis megvádolta az igazságügyminisztert azzal, hogy a mikor a 16-ik szakasz új szövegét a háznak elfogadásra ajánlja, ellentétbe helyezi magát a parlamenti felelősség elvével. Erdély Sándor igazságügyminiszter nem hagyta válasz nélkül ezt az igaztalan vádat. Polónyival — ugymond — a 16-ik szakaszt illetőleg vitázni nem óhajt, mert hát káptalan legyen annak a feje, a ki számon tudja tartani Polónyi urnak rövid időközökben kifejtett, homlokegyenest ellenkező véleményeit. De nem bocsátkozik vele vitába a parlamenti felelősség elve felett sem, mert azokat a magasabb tekinteteket, a melyek a minisztert arra birták, hogy az új szövegét a ház elé terjeszse, Polónyi felfogni nem fogja soha, mert felfogni képtelen. Szünet után Mócsy Antal mondotta el a valódi liberálisizmusról való fejtegetéseit, a melyek végső konzekvenciája az volt, hogy liberális érzelmű párt tulajdonképpen csak egy van ebben az országban — s ez a néppárt. Mócsy után Sima Ferencz jutott szóhoz, fejtegette, hogy ő nem békül és nem lép kompromisszumra, hanem harezolni fog ezután is egymagában s a javaslat minden szakaszánál fel fog szólalni. Ezen borzasztó fenyegetések után az elnök végre a vitát bezárta és a ház az új 16-ik szakaszt elfogadta.

— **Császárok a békéről.** Az orosz czár kinevezte a nála vizitáló német császárt az orosz hajóhadak admirálisává és átadta neki a selyem tengernagyi lobogót. Pohárköszöntőjében pedig megköszönte a császárnak és feleségének a látogatást, s a két állam benső, barátságos jó viszonyát úgy tüntette föl, mint *biztosítékát az általános békének.* Azután a német császáron volt a köszönés sora. Igen hízogően, szinte az alattvaló nyelven köszönte meg, hogy Miklós czár kegyes volt őt besorozni „dícseltes hajóhadába”. A német császár így végezte beszédét: „*A világbéke fontartásnak nagy mukájában egész erőmmel állok Felséged mellett és a leghathatósabb módon támogatom Főlségedet mindenkiel szemben, a ki megkisérelné a béke megzavarását, vagy megszegését.*” —

Hajdúvármegye az első fél-évben.

— A közigazgatási bizottság féléves jelentése a miniszterelnökhöz. —

Debreczen, augusztus 10.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor a megye közgyűlési termében tartotta meg havi rendes ülését Rásó Gyula kir. tan. alispán elnöklete alatt.

Ezen az ülésen az egyes előadók bemutattak a miniszterelnök elé terjesztendő féléves jelentéseket is, amelyek a közigazgatási bizottság tevékenységéről és a vármegye közigazgatási meg gazdasági életéről szólnak.

A jelentés felemlíti, hogy a megyei társadalmi élet terén figyelmet érdemlő s felemlítést igénylő nevezetesebb mozgalmak alig fordultak elő. — A közigazgatási bizottság 6 ülést tartott. Öt még a múlt évről átjött fegyelmi ügy volt folyamatban, melyek közül kettő kisebb pénzbüntetéssel befejeztetett, három pedig a belügyminiszter felülvizsgálata alatt áll.

Az *aratási munkák* zavartalan lefolyásának biztosítására és az esetleg keletkező zavargások megakadályozása céljából a belügyminiszter rendelkezése folytán a vármegye területére június 22-től július 15-ig terjedő időszakra 34 esendőrből álló erősítés adatott, mely esendőrerősítmény az exponáltabb helyeken osztatot szét. Beavatkozásra azonban az aratás alatt nem volt szükség.

A *közbiztonság* csupán egy esetben volt veszélyeztetve; *Nádudvaron* f. évi június 7-én Pünkösöd második napján. A jelentésben az alispán utal arra, hogy e munkálkodásról, melynek 1 halott és 7 sebesült esett áldozatul, — annak idején részletes jelentést terjesztett fel a belügyminiszterhez s így annak ismétlését feleslegesnek találja.

Örvendetesen jelentik, hogy a félév alatt *heveny fertőzőési kórok* esetei csak elenyésző csekély számmal szörványosan fordultak elő.

A megye állapotáról még következőket jelentik a miniszterelnökhöz.

A megye területén a lefolyt félév

len befolyásai folytán saját én-em két féllé szakad, melyek egymást kölcsönösen tagadták;

annak a ténynek mind világosabb fölismerése, hogy a római egyházi viszonyok legujabb alakulásába csak úgy élhetem be magamat, ha *teljesen megtagadom az Új-testamentomot* és az első századok keresztyénységét;

a vatikáni zsinat előtti, alatti és utáni egyházi események alapos és ismételt tanulmányozása;

az a folytonos tapasztalás, hogy a *vaticanismustól áthatott* római egyház a szószéken is lépésről-lépésre háttérbe szorítja Jézus Krisztus szellemét;

az a tény, hogy Jézus Hédekálási modorának teljes félreértésével a nép, mely heti munkája után vasárnap vallás után áhitozik, teológiai, polemikus egyházi jogi és *politikai fejtegetésekkel* traktáltatik;

az a tény, hogy a mindenbe bele nyugvó derék katolikus népet elszoztatják attól, hogy saját szívével szólhasson istenhez, s azt követelik tőle, hogy *érthetetlen nyelvet* helyesebbnek tartson;

az a tény, hogy még oly megragadó ünnepélyt sem, minő a *beszentelés és temetés*, melynek legjobban kimélnie kellene a sziv jogait, nem állanak idegen, értetetlen nyelven végezni;

az a tény, hogy a nyilvános áhitatgyakorlatokat mindinkább elidegenítik (pl. keresztuti áhitatoknál az egyház által megígért bucsut attól teszik függővé, hogy

az állás szabályszerűen van-e változtatva a térdeléssel;

az a tény, hogy a *bucsuk kultusza* oly óriási mértékűt ölt, melyek a művelt katolikus föl kell, hogy lázítsák, mert a bucsuban — azonkívül, hogy az istenfogalom lealacsonyítását látja benne — nem képes mást látni, mint a malaszt-tan bürokratikus elfajzását: —

az a tény, hogy a bucsukkal való ez a méltatlan visszaélés épen Róma városában oly magas fokot ért el, hogy a „keresztyénység központjának” még jámborabb látogatói is óva intenek a kegyhelyek látogatásától mindenkit, a ki nem akar hajótörést szenvedni hitében; —

s e tényhez hozzávéve Hefele püspök nyilatkozatát: „Sok évig nagy csalódásban éltem. Azt hittem, hogy a katolikus egyháznak szolgálók, pedig csak annak a torzképnek szolgáltam, mit a romanizmus és jezuizmus csinált az egyházból. Csak Rómában lett előttem világos, hogy az, amit ott üznek és gyakorolnak, csak látszata és elnevezése, csak hája a keresztyénységnek!”; —

az a tapasztalat, hogy a *penitencia tartás* szentségének jellegét hierarchikus szempontokból lassanként egészen föl kellett adni s oly bünbánati formává lealacsonyítani, melyet csak önállóan, gyenge lelkek óhajtának, a tulnyomó többségre azonban igazságtalanul erőszakolják rá. (mondom: *formává*, mert ha a lelkiismeret nem érzi magát súlyos bünnel meg-

terhelve, akkor senki sem köteles áldozás előtt gyónni;

az a tapasztalat, hogy e „*gyónás-sportot*” a jámborság fokmérőjévé tették és annak dícsöitik, bár az egyháznak mellesleg sokszor hangoztatott az az állítása, hogy a legtöbb gyónás szentségtörés, nem bírhat valami nagyon esábitó hatással;

az a tény, hogy egyfelől a halálos bünt az ég és föld legrettenetesebb dolgának állítják, mely a lelket az üdv dícsfényéből a pokol mélységeibe rántja, másfelől pedig azt tanítják, hogy e halálos bün elkövetetik az által is, ha valaki pénteken húst eszik, vagy vasárnap elmulasztja a szent misét, — ugy a hívő katolikus azon nehezen megérthető probléma előtt áll, hogy Krisztus a bünt elvenni jött a világra, az egyház azonban parancsaival bőségesen gondoskodik arról, hogy a halálos bün ki ne haljon;

az olyan tan, mely ha egyházi kazuisztikán alapul is, de mélyebb teológiai képzettség, lélek ismeret s pszichológiai belátás hiányában a maga jurisztikai külsőségeiben durva hazugsággá válik, mely a tudatlan báránykakat ugyan arra bírja, hogy leróják engedelmisségi adójukat, a gondolkozó katolikusokat azonban arra készíti, hogy hetekig, hónapokig elkerüljék a szószék környékét, mert ott nélkülözik az ész és isten szózatát;

ez a tan, mely annak, ki időről-időre a csillagos égre veti tekintetét s ezzel lelkét is az égre emelve mondja: „mi-

alatt újabb gyártelepek nem keletkeztek. Mindazáltal a gyári iparágakban pangás nem volt. Sztrájk mozgalmak nem voltak. nagyobb számu idegen vagy külföldi munkások beözönlése nem volt észlelhető.

A mezőgazdasági termények közül a kalászos vetések a rendkívüli esős időjárás folytán általában megdőltek, rozsdát kaptak s e miatt a szemek ki nem fejlődhetvén az apró magtermés eredményét illetőleg a kilátások nagyon kedvezőtleneknek mondhatók, ellenben a kapás növényeknek s a szénatermő területeknek a kövér időjárás rendkívül kedvezett, a dohány, tengeri, répa kitűnően állanak s nagy termést ígérnek. Az elemi csapások közül a rozsdás és a jégverés károsította gazdáinkat.

A sertésvész 12, a ragadós szájsz. és körömfájás 3 községben lépett fel. A veszettség H.-Szoboszlón fordult elő legelőbbször s több ember és gyermek meg lett marva. Az óvintézkedések a kórok terjedésének megállítására megtették. Az állategészségügyi intézmények működése kielégítő volt, mulasztás, vagy káros következmény nem észleltetett.

Örvendetesen jelenti a vármegye, hogy a megye minden községében van megfelelő fokú *kisdedővő intézet*. — Most csak a szaporítás válik szükségessé. Alsó- és Felső-Józsán, Egyeken, Földesen, Hadházon, Dorogon nyári menedékházak szerveztettek. Böszörmény megnyitotta óvodáját, Nánáson és Ujvároson most van készülőben.

A mindennapi iskolák és osztályok szaporítása is szükséges a megyében. — A felekezetek azonban fedezettel nem bírnak s az új iskolák felállítására iránti rendelkezések készületlenül találta őket, ennél fogva *községi iskola* felállítására utasítottak: *F.-Józsa, Egyek, Földes, H.-Böszörmény, Hadház, Nánás, Mikeprécs, P.-Ladány, Sámson, Szováti és Téglás* községek, amennyiben a meglévő felekezeti iskoláknál osztályszaporítás nem tenné feleslegessé a külön iskola szervezést.

Köszönetet mond a megye a miniszternek a *szoboszlói polgári iskolának* államivá tételéért s jelzi, hogy kívánatos volna, miszerint az új tanévre legalább a tanárok átvétele, az új tanerők kinevezése

s az építkezés megkezdése előtt a gondnokság megalakítása megtörténék.

Némely apró észrevétel megtételével fejezi be *Rásó Gyula* kir. tan. alispán és *Weszprémy Zoltán* főjegyző a nagy terjedelmű feléves jelentést.

Tanügy.

* **A Géresi Kálmán hatásköre.** A válasz és közoktatásügyi miniszter az 1883. XXX. t. cz. alapján *Géresi Kálmán* debreczeni tankerületi főigazgatót az 1897—98-ik tanévre a következő felekezeti középiskolák meglátogatásával s azokban az állami főfelügyelet gyakorlásával bizta meg:

A *tiszántuli* ev. ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó debreczeni, mezőturi, kisujszállási és hódmezővásárhelyi főgymnasiumokra, valamint a hajduböszörményi, karczagi és hajdunánási gymnasiumokra; a *tiszáninneni* ev. ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó miskolci és sárospataki főgymnasiumokra, a *bányai* ág. hitv. ev. egyházkerület főhatósága alá tartozó szarvasi főgymnasiumra, és a *tiszai* ág. hitv. egyházkerület főhatósága alá tartozó nyiregyházi főgymnasiumra nézve.

* **Mindenütt kevés az iskola.** *Főtűs* K. Lajos kir. tanfelügyelő Hajdumegyére nézve is, az iskolák és kisdedóvók szaporításának szükségességét hangoztatja, mult havi jelentésében, — amit különben már egy a megyéhez intézett külön miniszteri leirat is szétett. A gazdasági ismétlőiskolák szervezése szépen halad előre, csak *P.-Ladány, Kaba* és *Földes* községek mutatnak még némi hajlamot az iskola felállításának elodázásár, azonban alapos remény van arra, hogy a gazdasági ismétlő oktatás megyénkben örvendetes színvonalra fog emelkedni. — E kérdéssel függ össze a kereskedelemügyi miniszter azon rendelkezése is, — a melylyel az ismétlő iskola téli tanfolyamok gyakorlati anyagául a szalmakalap-

fonást jelölte ki s ennek tanítására egy *Debreczenben* szervezett hat hetes szaktanfolyamon 20 tanítónőt fog kiképeztetni. Jelenti továbbá a tanfelügyelő, hogy *B.-Ujváros* község német nyelvű ref. egyházának népiskolájában 326. rendes tanuló tanítására mindössze három tanító és három tanterem áll rendelkezésre. Ez türehtelen állapot, mert a tulzsufolás a gyermekek egészségére is veszélyes lehet, minélfogva a közigazgatási bizottság sürgős intézkedését kéri, hogy ott legalább és még 2 tanító állás szervezzenek kiknek megfelelő tanterem bocsátásuk rendelkezése. A közigazgatási bizottság e kereten értelmében határozott és felhívta az iskola-fentartó német ref. egyházat, hogy e hiányokon még szeptember 1-ig a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül segíteni igyekezzenek.

* **Beiratkozások az ev. ref. főgymnasiumba.** A debreczeni ev. ref. főgymnasiumban szeptember elsején nyílik meg a tanév. A beiratkozás szeptember 1—8-ik napjain történik, még pedig a határidő első felében csak protestáns vallásuk, második felében vagyis szeptember 5-től kezdve bármely vallású növendékek jelentkezhetnek a fölvetelre. A tanintézetnek azon régebbi növendékei, akik még a mult évben beiratkoztak, beirási lapjukat iskolai bizonyítványaikkal együtt szeptember 5-ig tartoznak osztályfőnöküknek benyújtani: ellenkező esetben fölveteli érvényességük megszűnik és a felvétel alkalmával fizetett díjaikat is elvesztik. Akik magukat szeptember 8-ig be nem irathatják, lemaradásuk okának igazolása mellett fölvetelükért szept. 15-ig a tanári karhoz, azontul pedig a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspökségéhez folyamodhatnak. Az iskolai év ünnepléses megnyitása szept. 9-én istentisztelettel történik, amelyet délelőtt 9 órakor tartanak meg, ezután a tanítást azonnal megkezdik. Fölvetel fejében a háznagy hivatalnál 2 frt fizetendő. Tandij: nem protestáns vallású tanulóké 40 frt; protestáns vallásúaké 20 frt, mely két részletben fizetendő a háznagy hivatalnál; első fele a beírás alkalmával, második fele január első 8 napjában.

atyánk, ki vagy a menyekben!" épen nem imponál a maga visszautasító tolokodásával, mely végtelenül árt a valásnak;

az a tény, hogy még a legaggasztóbb elfajulások is kész veszedelemre találnának az ultramontán sajtónál, mely megfeledezve magas feladatáról, csak azt a kötelezettséget ismeri, hogy külön-külön, vagy kórusban a vatikanizmus lánczait esörgesse s mindenki ellen, a ki ideálisabb vallási formákra mer emlékeztetni, a keresztyéni szeretetről szóló tan megtagadásával a guny és rágalom fegyverét használja;

az a tény, hogy ez az eljárás már nagyon régi s magában a rendszerben gyökeredzik s általa természetesen kieroszakoltatik, a mennyiben az abszolút vallásnak mindig igaza van, s minden ellenmondóra az isteni tekintély ellen való vakmerő lázadás bélyegét nyomják, a miért is az egyházban minden állított elfajzás csak látszólagos lehet, mert vagy el kell tagadni, vagy el kell tussolni (a mi az ultramontán sajtónak legfőbb feladata);

tehát az a tény, hogy az 1870-iki nagy bűn, a vatikáni zsinat, önmagában hordja büntetését s benne tönkre is kell mennie, mert a szabadságról és igazságról soha lemondani nem tudó művelt világot magától mindjobban eltaszítja;

ezek és más fájdalmas tények, a melyek azt bizonyítják, hogy Jézus vallása

csak romlott formájában található föl e földön, hol egyfelől Egynek korlátlan uralma van (mit a boldogtalan Piusnak csak előde, Nagy Gergely pápa istenkáromlásnak és örületnek jellemzett), másfelől pedig az egész nyáj jogokkal nem bíró állapotban sanylik: mindezek a szomorú tények arra birtak engem, hogy most, életem 57-ik esztendejében, lelkiismeretemet és jobb belátásomat követve, a pápa egyházát odahagyjam s azon vallási közösségben keressék menedéket, mely hasonló okokból szakadt el a vatikánivá lett egyháztól és a melyet az ultramontanizmus külsőleg megvet, melytől azonban belsőleg fél, mert súlyos áldozatokkal arra a nemes célra munkálkodik, hogy utját egyengesse a romlatlan régi katolikus keresztyénségnek: szeretetben egyesítse a keresztyén vallásfelekezeteket.

A ily lépést a hittől való elszakadásnak szokták nevezni s megbélyegezni vélik vele azt, ki e lépést elköveti, habár csak lelki ösmeretének szigorú követelményét teljesíti. A vatikáni közösség azonban csak egy lelkiismeretet ismer, azt, mely a vatikán tizenegyezer szobáinak egyikében székel és csak egy köteletséget, azt, hogy abszolút engedelmességgel viseltessek ezen Egy iránt. A Vatikán tudhatná, hogy a Bíró az utolsó kritikusi végítéletben mily kérdéseket fog intézni s milyeket bizonyára — nem. A vatikanizmus azonban nem fogja megérni az utolsó ítéletet, hanem a történelem törvényiséke

elé fog kerülni, melynek hatalma van minden oly dogmát lerontani, mely nem istentől jön.

A vatikáni közösség abban az örületben szenved, hogy a római egyháztól nem lehet másképp elszakadni, mint a bűn, az istentagadás útján. Ez az örület összefüggésben áll a szentlélek monopolizálásával, melyről a pápai egyház azt állítja, hogy egyedüli birtokosa. Én azonban isten előtt tanúságot teszek arról, hogy az én elszakadásom hosszú, mely fájdalmas töprengés eredménye és senkinek sincs joga az én benső meggyőződésből fakadó e nyilatkozatomat kifogásolni. Meg vagyok győződve, hogy a katolikusoknak gondolkozó része a lelkiismeretet akkor is respektálja, ha oly lépésre készíti az embert, mely a vatikanizmusnak nem tetszik. Ha a római katolikus az egyháztól való elszakadásban súlyos büntetést lát, akkor viszont nekem is jogom van az indokok egész halmazát tudomására hozni, melyek lelkiismeretemet e lépésre kényszerítették, különben teljes esőndben tettem volna meg e lépést. A nyilvánosság elégedjék meg e nyilatkozattal. A magam részéről örömmel veszem és Isten iránt való hálával egészen akarom azt a boldogságot élvezni, mely a Megváltó eme szavaiban rejlik: „Az igazság szabaddá fog tenni benneteket.”

Wertheim, 1897. július 20.

Bunkofer Vilmos.

katolikus pap és gimnáziumi tanár.

S z i n h á z.

* Szintársulatunk M.-Szigeten. Komjáthy János és társulata Mármaros-Szigeten az erkölcsi és részben az anyagi elismeréseknek is nincs hiányában. A város polgármestere és tanácsa fényesen igazolta, hogy mennyire méltányolja a magyar színművészet hivatott bajnokait amennyiben f. hó 6-án tartott tanács ülésében jegyzőkönyvi elismerést szavazott Komjáthynek és társulatának, mint akik oly műveltséget nyújtanak a közönségnek, aminőben Mármaros-Sziget művelt közönsége csak ritkán gyönyörködhetett. Egyáltalán a szintársulat nem hoz szégyent Debreczen jóhírnevére. Ugyanezen ülésben a 10 frt napi szinkör bérlét élvezete jogáról is lemondott a város, egyebekben a közönségre nehezedő helyi viszonyok kényszerre nem engedi, hogy az igazgató reményei teljesen megvalósuljanak.

Folyó hó 15-én lép fel Hegyessi Rózsi ujonnan szerződött énekesnő az Ingyenélőkben.

A társulat gőzerővel készül új darabok betanulásával a téli saisonra, a mutatványszám a jövő ujdonságai közül „Marianna” Echeharay színműve volt, amelyben az igazgató pár brillirozott, az igazgatónének nemcsak játéka hanem öltözékei is, amelyek egyik debreczeni jó nevű cégtől kerültek ki, nagy feltűnést keltettek. — A színigazgató Hegyessi Rózst, a pécsi színház énekesnőjét tényleg szerződtette, csak hogy nem primadonnának, ahogy több fővárosi lap írta, hanem népszínmű énekesnőnek. Első fellépése vasárnap, Vidor „Ingyenélők” című népszínművében lesz.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A Gözozy-egyesület „Ötthon”-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknel jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Zóna-mészárszék helyisége Csapó-utca Slezák-féle ház, a gyógyszerár mellett, továbbá a kenyéripiacon a Szikszai-féle házban. Beiratkozhatni a székhelyiségekben, továbbá a D. E. és R. U. szerkesztőségeiben és Thót Lászlónál Csapó-utca 319. A jelentkezés legcélszerűbben levelezőlap útján történhetik.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Felhívás előfizetésre.

Augusztus elsejére új előfizetést hirdetünk. Ama t. olvasóinkat, kiknek előfizetése most lejár, kérjük szíveskedjenek a megújításról idejekorán gondoskodni, nehogy a lap küldése szüneteljen.

A lapot nyáron át bárhová fürdőbe, nyaralóhelyre utána küldjük előfizetőinknek akárhányszor is változzék a cím,

Mutatványszámot mindenkinek kívánatra küldünk.

Előfizethetőni bármely naptól kezdve lehet. Előfizetési árak egy hónapra 1 frt., negyedévre 2 frt 50 kr.

A „Debreczeni Ellenőr” kiadóhivatala.

Szük-világ.

Szerkesztő ur már megbocsásson, Többé nem írok verseket, Ritka a pénz, drága a buza, Megélni ebből nem lehet, Hát csak inkább kapát fogok, Vagy egy kaszával aratok.

Bizony, kedves, jó szerkesztő ur Megléssa majd éhen veszünk, Ha csak mindig, ha egyre irunk És hozzá pláne verselünk. Rosszul fizet most a kereszt Jó lesz meghányi-vetni ezt.

S aztán meg szálló is alig lesz Mustot keveset sajtolunk, Bortól, hej, senki majd be nem rug — Idestova elvész honunk — Bor nélkül meg no — róla ki tehet — Irni-firkálni nem lehet!

Az embereknek nem lesz pénzük, A koldushad oszt' végtelen, A földön át egy jalkiáltás Hangzik majd végig szüntelen. Előfizetést nem kapunk, Czupászt mond ezután lapunk.

Hát csak jó lesz most meggondolni, Jó előrelátók legyünk, Egy-kettő irni itt maradhat, De ám a többiek — megyünk. S amit majd összedolgozunk, Rajt' szépen megosztokodunk.

Igy aztán már bizton tekinthet Mindegyikünk a tél elé, Mert hát kérem az élet mostan A dolgosé, az ügyesé. Nos hát így lesz? Vagy nem lehet? Szerkesztő ur — feleletet!

Juhász Sándor.

— A király születésnapja. Ő Felsége a király születésnapján aug. hó 18-án tartandó hálaadó istenitiszteletre Komlóssy Arthur főjegyző polgármester-helyettes meghívta az összes helybeli polgári és katonai hatóságokat. Reggel 8 órákor az ev. ref. kistemplomban, 9 órákor pedig a r. kath. templomban lesz ünnepi istenitisztelet. A helyőrség részére külön tábormisést tartanak reggel 1/2 8 órákor a Pavilonlaktanya előtt.

— A kegyesrendi algimnázium kiegészítése. A kegyesrendi atyák debreczeni algimnáziumának nyolcz osztályúvá kiegészítése immár teljesen biztosítva van s aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy az ötödik osztályt már a reánk következő iskolai évben felállíthatják. Az már közölve volt, hogy ő Felsége a király megengedte legfőbb pátronatusi jogánál fogva, hogy a Schlauch Lőrincz által tett 150,000 frtos alapítvány a váradi kath. szertartású püspökség törzsvagyonából kölcsönképen felvéttessék. Ujabban pedig a közoktatásügyi miniszter, aki csak nemrég közölte Debreczen város közönségével, hogy a római katolikus algimnázium kiegészítését saját hatáskörében siettetni fogja, — az iránt intézkedett, hogy a bibornok-püspök alapítványa folyóvá is tétessék. Ennek következtében dr. Schlauch Lőrincz aug. 8-án kelt átiratában avégből kereste meg Debreczen város tanácsát, hogy a város által tett 100,000 frtos alapítványra vonatkozó alapító levél szövegezése végett kezdje meg a tárgyalásokat a helybeli r. kath. egy-

házközségi bizottmányval. Ez az átirat arra is megengedi a következtetést, hogy dr. Schlauch Lőrincz kész elfogadni azon föltételeket, amelyekhez Debreczen város közönsége a tíz év alatt fizetendő 100,000 frtos hozzájárulást kötötte. E nagy fontosságú bibornoki levél így hangzik:

Debreczen szab. kir. város tekintetes Tanácsához!

Van szerenésém tisztelettel értesíteni a tekintetes Tanácsot arról, hogy a debreczeni róm. kath. algimnáziumnak fő-gimnáziummá fejlesztésére kilátásba helyeztem 150.000 frt, azaz **egyszáz ötven-ezer** frt alapítvány létesítésére céljából a vallás- és közokt. m. kir. miniszter urnak f. évi május 24-dikén 28111 sz. a. kelt értesítése szerint Ő Csász. és Apost. Kir. Felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott ezen alapítványi összegnek a nagyváradi latin szertartású püspökségi javadalom törzstökéből kölcsönképen törlesztés, illetőleg visszafizetés terhe alatt leendő felvételét.

Tekintettel arra, hogy ez összegnek folyóvá tétele iránt a m. kir. vallás és közokt. miniszter ur mult hó 7-dikén kelt 34341 sz. kelt nagybecsű átirata szerint már intézkedni szíveskedett, tisztelettel felkérem a tekintetes tanácsot, hogy a nemes város által ugyanazon célra megajánlott s a nemes város t. törvényhatósági bizottságának 1896. évi május hóban 98—5122/1896 kbgy. szám alatt kelt határozata szerint az általam ígért 150000 forint alapítvány biztosításától feltételezett egyszáz ezer forint nagylekű hozzájárulás, — illetve alapítványára vonatkozó alapító levél kidolgozása végett az általam egy ideileg értesített debreczeni r. kath. egyházközségi bizottmány kiküldöttével érintkezésbe lépni s tárgyalásba bocsátkozni méltóztatassék.

Fogadja a Tekintetes Tanács kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Nagyváradon, 1897. augusztus 8.

Dr. Schlauch Lőrincz, s. k.

bibornok, nagyváradi püspök.

— Személyi hírek. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester aug. 13-ig marad a karlsbádi fürdőben, ahol most Debreczenből még csak Nagy Elek főgimnáziumi tanár, Budaházy Endre állami anyakönyvvezető és Fazekas Sándor főreáliskolai igazgató tartózkodnak. A polgármester Karlsbádból Budapestre utazik, hogy ott több függőben levő városi ügyet megsürgessen. Haza valószínűleg augusztus 20-dika körül érkezik. — Roncsik Lajos kulturtanácsnok szabadságidejének kitöltése után a jövő héten hétfőn foglalja el újra hivatalát. Ugyanakkor a tanácsnokok közül Körner Adolf tanácsnok megy szabadságra.

— Orosz rubelek Debreczenben. Nem valami titkos muszka agitációról van szó, mert a rubelek ezuttal nemcsak czélt — idegen nemzeteknek barátságos érintkezését — vannak hivatva szolgálni. Ma érkezett meg a helybeli közgazdasági bankhoz 1000 rubel, igen szép kivitelű kisebb nagyobb összegű papírpénz alakjában, mely a mi értékünkben 1300 frtnak felel meg. Ezzel fognak szombaton d. u. utrakelni a Moszkvában tartandó nemzetközi orvosi kongresszusra: dr. Bruckner Ernő műtőorvos, nejevel, valamint Tóth Béla gyógyszerész és Ferenczy Ferencz gazd. tanint. tanár. Utjuk Munkács—Lemberg—Kiewen át visz Moszkvába, a hova szerdán délután érkeznek meg.

— **Védekezés a peronospora ellen.** A földművelésügyi miniszter új rendeletet bocsátott ki a szőlőragya elleni védekezésről, amely rendeletben az időközben szerzett tapasztalatok alapján ad hasznos tanácsokat a szőlőtulajdonosoknak. Az okszerű permetezést ajánlja most is a miniszter, mint a szőlőragya legbiztosabb ellenszerét. A permetezésre legjobbnak bizonyult a rézgálicz vagy kékgálicz, a melyet mézoldattal keverve bordeauxi keverék név alatt ismernek. Az egy százalékos keveréknél pedig 100 liter vízhez 2 klgr. rézgálicz és 2 klgr. égetett méz használendő. A permetezést mindig kellő időben kell alkalmazni. Legalább is három permetezéstől lehet várni a peronospora pusztulását. Az első permetezés virágzás előtt, a második virágzás után június végén s a harmadik permetezés a második permetezés és a szüret között úgy augusztus közepe táján történjék, még pedig akként, hogy a szőlőnek lehetőleg minden zöld része kapjon a keverékből tehát a sorok mindkét oldalán permetezni kell. Esős időben és közvetlen a kötözés után azonban nem használ ez a védekezés.

— **A vármegye egészsége.** Dr. Losonczy Álmós megyei főorvos a vármegye mult havi közegészségi viszonyait a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében *kitünőnek* mondja. Jelentékeny születés, mérsékelt halálozás, járványos betegségek nélkül, az összes heveny betegségek csekély számmal, enyhe lefolyással; ez a mult hónap képe. A nyáron gyakran előforduló heveny-, gyomor- és bélhurutok száma a minimális volt. Roncsoló toroklob összesen 5 esetben fordult elő, amelyek közül csak 1 volt halálos kimenetelű. Vörhenyben 22 gyermek betegedett meg, kik közül 10 meghalt. Kanyaró, vérhas, számarhurut, bárányhimlő szórványosan fordult elő, de mindenütt gyógyulással végződött. Hashagymáz 8 esetben lett konstatalva. Nem természetes halált a mult hóban összesen 11 esetet emlit a jelentés, ami bizony elég nagy szám. Ezekből zúzódás, villámcsapás folytán 1—1, vízbe fulladás folytán 2 ember vesztette életét. A megmaradt 7 eset öngyilkosság volt, ami — úgy látszik — minden hónapban megkivánja a maga áldozatait. Veszett emarása folytán keletkezett sérülés egy helyen jutott a hatóság tudomására.

— **Népesedés.** Hajdumegye népesedése a mult hónapban nagyon kedvező volt. Dr. Losonczy Álmós főorvos jelentése szerint a mult hónapban a születések száma volt 551, halva született 19, ennek ellenében elhalt 333 személy, a szaporodás tehát 199.

— **A Pétercsatorna.** A mezőrendőrség hivatalhelyiségében ma délelőtt gyűlésre jött össze a Pétercsatorna érdekeltsége. A közgyűlésen Debreczen város részéről *Stahl Géza* főmérnökkel, a hatóság részéről *Kálmánchelyi Mór* mezőrendőrkapitány vett részt. A kitisztításnál érdekelt terület 1387 kat. holdat tesz; a kitisztítás összes költsége 2610 forintban állapított meg, holdankint 1 frt 88 krral. A kitisztítás mellett szavazott 7 birtokos 1065 k. holddal, ellene 4 birtokos 145 k. holddal tálvol volt 21 érdekelt 178 k. holddal. A kitisztítás tehát az érdekeltség költségén elhatározatott.

— **Egy derék pap.** Szatmárhoz közel Krassón, a napokban nagyon szegény 75 éves gör. kath. asszony halt meg. A gör. kath. lelkész 4 frt 40 krajczár stólát követelt, ezen összeget azonban az elhunyt földhöz ragadt szegény egyetlen unokája megfizetni nem volt képes. A gör. kath. pap tehát kereken megtagadta a szertartás teljesítését. A községi előjárásnak közegészségi szempontból a halottat sürgősen kellett eltakarítani, tehát *Ferenczy Imre* ref. lelkész, ki azelőtt *Kiss Aron* püspök

káplánja volt nálunk Debreczenben, kérték fel, hogy az elhunytat temesse el. Ezen különös dologban a ref. lelkész, miután kollegája ügyeiben beavatkozni nem volt kedve, de a helyzet sürgős és veszélyes voltát ismerte, még egyszer föl-szólította és kérte a gör. kat. lelkészt, végezné el a temetést ő, annyival is inkább, mert már 2 frtot a stólából előteremtettek. Mindhiába. Ekkor aztán a ref. lelkész nem habozott tovább, hanem eltemette a halottat, a községi lakosok óriási részvétele mellett. A gör. kat. lelkészt feljelentették püspökénél s megbüntetését és áthelyezését kérte a lakosság. Mint hire jár, a tiszteletre méltó páter hűséges követője *Lukáciumnak*.

— **Jótévközlés.** Ma megint kaptunk 5 frt 35 krt a Gálos Petriben lakó szegény asszony szivet faesáro nyomorúsága enyhítésére. *Löv Sarolta* kisasszony gyűjtötte ismerősei körében ez összeget, amelyhez hozzájárultak:

Dr. Moskovics Jenőné 2 frt, Drukkelné 25 kr, Löw Zsigmondé 40 kr, Kofmann Károly 50 kr, B. Z. 50 kr, N. N. 20 kr, N. N. 15 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 30 kr, Cz. N. 20 kr, Braun testvérek 25 krral.

Ez összeget a mai postával elküldöttük Gálos Petri községe jegyzőjének *Török Endre* urnak.

— **Helyreigazítás.** Tegnap számunkban megemlékeztünk a nyomdász-egylet jubileumáról és közöltük, hogy az „Általános Munkás Betegségélyző és Temetkezési Egylet” egy 10 koronás aranyat adományozott a nyomdász-egylet jubileumi ünnepélyére felül-fizetésül. A nyomdász-egylet elnöksége kijelenti, hogy ezen értesítésébe toll hiba csuszott s az adományt nem az itt említett egylet, hanem a „*Debreczeni Önálló Munkások Betegségélyző Pénztára és Temetkezési Egylete*” adományozta.

— **Egy halott rehabilitása.** *Itasan a más-világba* cím alatt megjelent hirre vonatkozólag ifj. Varjassy István gazdálkodó polgártársunk kijelenti, a) hogy Varjassy István nem élt a feleségétől különválva; b) nem felel meg a valóságnak az, hogy reggel 6 órakor mámoros fővel tántorgott be a szobájába, — mert már előző nap este ágyba feküdt s ott halt meg; c) a hulláját sem szállították kórházba.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

Az áradó Duna.

Mohács, augusztus 10. A Duna kétségbeesítő gyorsasággal árad. A veszély a Duna melléki községekben óriási. Duna-Szekesön a mélyebb helyeken fekvő házakból a lakók elmenekültek. Segítségére katonaság és csendőrség érkezett. Holnapra várható a legmagasabb vízállás, 690 centiméter. Hírlik, hogy Szeremlénél az ár keresztül szakította a töltéseket. A víz a bélyei uradalom fejedelmi vadász területeit előntötte.

A bolgár fejedelem megleckéztetése.

Budapest, augusztus 10. Szófiából jelentik: Az orosz kormány utasította Szófiái képviselőjét, hogy fejezze ki *Ferdinánd* előtt *leghatározottabb rosszalását* *Steilov* miniszterelnök ismert tapintatlan nyilatkozatáért.

Német—orosz ölelkezés.

Budapest, augusztus 10. Pétervárott fényes ünnepséggel fogadják a német tengerészeket. A városi hatóság a tiszteknek ezüst serlegeket, a matrózoknak szivar szelencéket ajándékozott.

Törvényszék.

* **Bírói kinevezés.** A király az igazságügyi miniszter előterjesztése folytán *Kondor Zsigmond*, a debreczeni ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt a debreczeni bírósághoz albiróvá nevezte ki.

* **Monstre párbaj tárgyalás.** A középkori lovagok szelleme kísért e város falai felett az ember szinte hallja amint pengeti a lantos hogy:

Csörtet a vadkan

Huhognak a baglyok

Éljen a vér, a vér, a vér

Had tisztuljon a rozsdamarta zord aczél,

Csakhogy akkor a város legszebb urnője, vagy legelőkelőbb asszonya nyújtotta a győztesnek a babért, most pedig a kir. Törvényszék büntető tanácsa érdeklődik irántunk lovagok iránt, s hajdan hetekre szóló vigalmak és áldomások követték a lovagias mérkőzéseket, most hetekre szóló államfogházzal jutalmazták a törvényemberei a lovagokat.

Hiába nemzenek hát sasokat a sasok, és hiába nem szül gyáva nyulat nubia párdueza, úgy belekerülnek a ketrezebe, mint akármelyik hasonmásuk bármelyik menageriában.

Gallovich Jenő kollegánk, ha Mátyás király idejében él, most fent lakik Budavárának királyi termeiben és onnét provokálja a cseh vitézeket, most pedig bent lakik a kaszárnyában hordja a bornyut és ha megadta a esászárnak ami esászáré, elveszik Ő Felsége a király nevében és elteszik a királyi államfogházba.

Oh idők, oh erkölcsök.

Nem mindennapi párbajtárgyalás folyik le okt. hóban a debreczeni kir. törvényszék előtt. Két év alatt történt, de összetartozó párbajügyekben hoz ítéletet a törvényszék. Akkortáiban fordult ele városunkban tömegesebben azok a párbajok, melyekben részint mint ellenfél, részint pedig mint segéd szerepelt *Gallovich Jenő* volt debreczeni hirlapíró. A debreczeni kir. törvényszék ezen bűnügyeket egyesítette s a végtárgyalás határnapjául *október hó 18-át* tűzte ki. A végtárgyalás napjára *hetvennégy embert idéztek be*, kik részint mint tettesek, részint mint orvosok és segédek szerepeltek. Vád alá vannak helyezve *Gallovich Jenő hét rendbeli párbaj* és egy rendbeli párbajban való bűnrészesség miatt; *Bodnár Géza* hivatalnok egy rendbeli párbajért; *Tarnay Albert* gazdálkodó egy rendbeli párbajért; *Ormódy Vilmos* egy rendbeli párbajért; *Redl Siegfried* vasúti hivatalnok egy rendbeli párbajért; *Löv József* hirlapíró egy rendbeli párbajért; *Szathmáry Zoltán* hirlapíró két rendbeli párbajért; *Tervegy Tamás* ügyvédjelölt egy rendbeli párbajért, *Schlachta Jenő* földbirtokos egy rendbeli párbajért; *dr. Pásztély Jenő* párbajban való bűnrészesség miatt; *Balogh Tihámér* párbajban való bűnrészesség miatt; *Lindenfeld Ede* hirlapíró egy rendbeli párbajért, *Halász Lajos* nagyváradi hirlapíró egy rendbeli párbajért. Ezeken kívül be vannak még idézve mint tanúk a következő orvosok és segédek: *Szücs Kálmán, Kökössy Gábor, Kovács József, ifj. Berényi Gábor, dr. Brunner Lajos, dr. Kenézy Gyula, dr. Kardos Albert, Horváth Taksony, Sággy Kálmán, dr. Hütter Károly, dr. Szalay Béla, Turay Frigyes, Besenyei Dániel, Schmed Agoston, Hrabács Márton, dr. Dombi József, Hermanovszky Emil, Lipcsey Ferencz, Budai Zoltán, dr. Bruckner Ernő, báró Ernst Jenő, Boita Spiridon, Schwarcz Imre, Beke Károly, dr. Nagy Kálmán, Erber Ernő, Rákos Tibor, Vetéssy Imre, Stahl Géza, Kiss Adolf, dr. Csikos Sándor, Grébe Henrik, Benedek Árpád, Hédervári Hugó, Holvéd Hugó, báró Clauer Aurél, Braun Illés, dr. Desvanovszky Antal, Trompler Elek, báró Chapon Samuel, Graczer Károly, Dézsi Géza, Ritoók Géza, Wenderinszky Pál, Rizetti Pál, Engelbach*

Adolf, Valsein Aurél, Halász Lajos, Pervitz Róbert, Metzrier Károly, Rostkovits Arthur, Schwarcz J. Imre, Mile Pál, Bereczky Lajos, dr. Balkányi Emil és Kemény Géza, Hrabovszky Lajos, Adorján Emil, Lovassy Andor, Örley György. A fenti ügyekhez még egy párbajügyet csatolnak. Az idézéseket a törvényszék már most kézbesíti, hogy az érdekeltek idejekorán átvehessék s hogy a végtárgyalást megtarthassák.

Fővárosi divatlevél.

— A Divat Ujság-ból. —

Hogy mi a divat? Ki tudna vagy ki merne erre határozottan megfelelni. Hisz annyiféle csodálatos formát és díszítést lát az ember, hogy alig képes ma már meghatározni, hogy ez divatos, amaz pedig kevésbé az. Azt szokták manapság hangoztatni, hogy „minden szép és minden megvan engedve a mi tetszik.” De mi tetszik hát tulajdonképpen és kiknek tetszik. Máskor is, de kivált így nyári csavargó utazásaim közben annyi furcsaságot látom a divat bolondságának, hogy se szeri se száma. Alig találni tíz asszonyra egy jól öltözöttet. Néha a legdrágább, első szemre látni, hogy első-rangu atelierből kikerült ruha oly rosszul áll, annyira nem a viselőjére való, hogy az ember alig állja meg, hogy oda ne szóljon neki: „Asszonyom vagy kisaszonyom az ég szerelmére keressen más szabót, olyat aki elég intelligens és nem öltöztet mindenkit egy sablonra.” Különböben ilyenkor látni egyes próbákat abból is, a mit egyik vagy másik elsőrendű kréör (teremtő) az őszszel szeretne divatba hozni. Vannak közöttük valósággal csudabogarak. Például egy ruha, a melynek az első lapja fönt kiszélesedve borul a szoknya hátsó részére, olyan, mintha valaki egy jó széles konyhakötényt kötött volna, hogy a ruháját kimélje. A ruha hátsó része aztán fölig fodros, majdnem olyan forma, mintha valaki a hetvenes években divatozott végig fodros tournurt kívül kötötte volna a ruhájára, a hatás képzelhetetlenül komikus és mégis van asszony, a ki a többiek multságára ilyen ruhában páváskodik az esplanádon.

Hogy mit fogunk az őszre és télire kapni, az még eddig mély titok. A nagy, a divat teremtésével foglalkozó munkatérmekeket vezetői tán most a nyári pihenés alatt törlik a fejüket az őszi meglepetéseken. A kevésből, a mit eddig hallottunk, úgy tetszik, mintha kissé egyszerűbb formák és diszekre törekednének. Különböben ez rendes őszi igyekezet. Mintha őszszel egy kissé magába szállana mindenki, és megünvén a nyári fodrot-bodrot, csipkét és sallangot, a zord időnek megfelelő sima, komoly ruhákat pártolja, tán csak azért, hogy ezeket a farsangig szintén alaposan megünva, ujjult élvezettel dushallasson a lebegő szövetek és szalagok között.

A sima, kellemes, alkalmas szoknyákat mintha legjobban megunták volna. A mint nyárra fodrorral, bodrorral, vagy csipkebetétekkel ékítették, úgy az őszre zsinór és paszomántfélékkel fogják. A dísz alkalmazásával, mintha a régi tunika és dupla szoknya utánzására törekednének leginkább. A derék egyelőre mintha megmaradna a feszes bélésie dolgozott hátul sima, elől laza kényelmes bluzforma, a mely mindig kissé vagy egészen balra kapcsolódik át az előlkapcsolt bélés fölé.

Olvasóink megbocsátják, hogy inkább a jövőről beszélünk a jelen helyett. Hisz ez a legalkalmasabb idő. Nyári ruha már senkinek sem kell — ha mégis elvéte kellene egy-egy piknik vagy kirándulásra, talál mintát hozzá mai lapunkban bőven. Szinte nehéz a választás a sok kedves, könnyű, alkalmas ruha között.

Ida.

Irodalom — Művészet.

* „Elfenwalzer Op. 38“ című keringőjét küldte be lapunknak *Schleuning* Ottó Zürichből. A szerzeményt mely hangszerelésénél fogva cigányzenekarra is alkalmasnak látszik eddig különösen az ottani kritika nagyon kedvezően fogadta. Szerző, aki több évet töltött hazánkban a hozzánk intézett tiszta magyarsággal írt levelében megemlíti, hogy jelen szerzeményéhez magyarországi kegyeletos emlékei fűződnek. A jeles szerzemény ára 1 frt. Kapható a zeneszerző saját kiadásában Zürichben, de könyvkereskedés útján is megszerezhető.

* A *Divat Ujság* negyedik évének 15. száma, melyet ma küldött szét a kiadóhivatal, nyolczoldalas nagy főlapjának utolsó oldalán rendkívül elegáns porköpenyt és kalapot ábrázol, mely megérdemli, hogy itt külön is megemlékezzünk róla. S a mi különösen fő: ezt a két remek darabot a szöveg és a minden számhoz mellékelt duplaoldalas nagy szabás-mintáiv oly alaposan megmagyarázza, hogy bárki is otthon, tetemesen kevesebb költséggel és saját izléséhez mérten elkészítheti. A hónap elsején megjelenő számhoz színes divatképet is csatolnak, melynek tulsó oldalán ötfele divatos hajviselettel ismertetik meg az olvasót. Rendes havi melléklete a négyoldalas nagy kézimunka-újság is, mely nem hiábavaló, haszontalan munkákat, hanem a polgári családszoba kellemesen díszítő kézimunkáit magyarázza nagy alaposággal és sok képpel. A *Divat Ujság* kiegészítője a *Szórakoztató*, mely négy oldalán elbeszélést, társadalmi cikket, háztartási tudnivalókat és egyebet közöl. A lap előfizetési ára olesó: a jul.—szept. negyedévre egy forint 10 krajczár. Megrendelhető a kiadóhivatalban: Budapest, Rökk Szilárd-utca 4

* A Szalay-Baróti „Magyar Nemzet Történetéből“ (Wodianer F. és fia) Lampel Róbert udv. könyvkereskedésének kiadóhivatala Budapestben) most vettük annak 66-ik füzetét, mely a negyedik kötet 3-ik füzetét képezi. Az e füzetben tárgyalt korszak signaturája röviden ez: I. József halála s III. Károly trónralépte; a szatmári béke megerősítése s II. Rákóczy Ferencz elbujdosása. A török végkép kipusztul hazánkából, mely ujjáalakításában — bár lassan — de előre láthatólag előre halad. — Jelen füzet is bővelkedik érdekes képdíszszel. Külön műmelléklete a péterváradai csata Huchtenburg rajza után. A szöveg között szép illusztráció van nyomva. Előfizetéseket ezen milleennári díszműre mindekor elfogad egy a fentnevezett hivatal (Budapest, Andrassy ut 21.) valamint minden könyvkereskedés.

Vegyes.

Haragszol? . . .

— Burnouf. —

Haragszol, hogy csókot adtam?

Ne haragudj, édes . . .

Ki hinné, hogy a galamb is

Haragudni képes? . . .

Az igaz, hogy merész voltam,

De ki tehet róla?

Reá viszi a szerelem

Az embert e jóra.

Reá viszi nemcsak egyszer,

Reá viszi százszor

S meglásd: mi most felboszantott,

Az békit ki másszor.

Vagy tán ép' azért haragszol

Édes százszorszépem,

Hogy egy másik, forróbb csókban

Kibékülhess vélem? . . .

Francziából: ifj. Thót László.

(Fejedelmi levelek.) Ezen a czimen Révész Kálmán, a kassai ref. egyház nagy tudományu lelkésze, igen érdekes

történelmi leveleket közöl a kassai ref. egyház megalakulásáról. A levelek, a melyek I. Rákóczy György, Lorántfi Zsuzsanna, II. Rákóczy György és a fejedelem özvegye, Báthori Zsófia, Barcsay Ákos, Apafi Mihály és Tököly Imre erdélyi fejedelmek sajátkezü aláírásaival és pecsétjeivel vannak ellátva, ma is a kassai ev. ref. egyház levéltárában vannak s az egyház féltve őrzött kincsét képezik s többi régi, mübecsesel és nagy értékkel bíró egyházi eszközökkel.

(Füredőben.) B. gazdag tőkepénzes megismerkedik Balatonfüreden M. gróffal, s mint jó családapa, mindjárt eladó leányára, a sanda szemü Szalikára gondolt s úgy völi oz a finom modoru csinos külsejü gavallér, hogy nagyon is jó volna az ő aranyos Szalikájának? — Szolgálhatok egy jó havanna szivarral?

— Köszönöm nem szivarozom, feleli a gróf.
— Nem iszunk egy pohár madeirát ebéd előtt?

— Köszönöm, soha sem iszom bort!

— Nem játszanánk egy játszma piquettet?

— Köszönöm, soha sem kártyázom.

— Ah ez nagyszerű! Megengedi, hogy bemutassam grófurat nőmnek és leányomnak, akik ép itt jönnek?

— Köszönöm, nem házasodom felel a gróf, s faképnél hagyja a reménykedő tőkepénzest.

(Kék vér.) Utazó ügynök: Legyen szabad a grófnőnek ajánlom kitünő hatásu vértisztító theákat. Grófnő: Minek? A gróf Kesselewkewyek vére mindig tiszta volt!

(Egyről-másról.) *Canovas* des Castillo spanyol miniszterelnököt a konzervatív párt fejét egy anarchita nyomdász Jose Santó agyonlötötte. Utolsó szava ez volt: Eljén Spanyolország! A gyilkost elfogták. *Canovas* egy padon ült és lapokat olvasott, mikor a merénylő közelgett és orozva háromszor rálött. Asjárásu mérnök és Forris hirlapíró rávetették magukat a gyilkosra, ki még kétszer lött. Laurer ügyvédnek sikerült a gyilkost elfogni és a csendőrségnek átadni. A gyilkos forradalmi anarchistának mondja magát és azt mondja igazságos bosszúból ölte meg *Canovast*. — A kiállítási jegybérlet miatti bünperben Morzsányit társaival együtt a bíróság felmentette. — Budapestben vasárnap éjszaka két óra tájban a Szövetség-utca 31. számú házban Gangel Szigfríd péklegény a szeretőjét Korneisz Brigittát, ki könnyelmű életmódot folytatott, késsel megszurta. Aztán önmagának ereit vágta fel. Mindketten haldokolnak. — Tegnap folyt le az utolsó jelenete annak a drámának, melynek Korotnai Árpád dr. a nemrég még tekintélyes orvos volt szomorú hüse. Ma hirdették ki előtte a kuria ítéletét. Korotnai, a ki úgy megöszült mintha 15 év mult volna el az öt ért katasztrófa óta, némán hallgatta a legfőbb bíróság ítéletét, mely öt negyedfél évi börtönnel sújtotta. A büntetésből 5 hónapot számítottak le. — *Wilhelmina*, Hollandia ifju királynője Amsterdamban három egyfelvonásos darabban egy-egy fiatal szerelmes leány szerepét játszta el. — A temesvári veleitas Kerékpár-Egyesület e hó 20 án és 22-én Temesvár város törvényhatóságának védelme alatt nagyszabásu sport ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje a következő: 19-én a vendégek ünnepélyes fogadtatása, ismerkedési estély és kerékpáros lampion-szerenád. Augusztus 20 án délelött kerékpáros korzó, délután kerékpárverseny. — Nem mindennapi eset, hogy valaki boldog egészségben ünnepelje meg fegyház büntetésének 50 éves jubileumát. Ilyen ritka ember Hell József, foglalkozására nézve csehországi utonálló és gyujtogató. Tüneményes pályafutását 1832-ben kezdte, a mikor először került gyutogatás miatt a hüvösre. Azóta 65 éven át ötven évet töltött a fegyházban és Ausztria

majd minden börtönét megösmerte. Hell József, most 85 éves és reméli, hogy 92 éves korában, mikorra legutolsó büntetése lejár, egészségben folytathatja gyujtogatásait és apróbb rablásait. — A ruszesuki robbanásnak több mint háromszáz áldozata van. A hallottak száma 146, — a súlyosan sebesülteké pedig 170. — Rózsahegyen leszakadt az épülő városháza kupolája. Négy munkás nyomban meghalt, három a kórházban haldoklik, tizennégy munkás többé-kevésbé megsebesült. — Kecskeméten Benke Sándor földbirtokost saját háza előtt agyonverve találták. Azt hiszik, a szeretője férje ütötte agyon.

CSARNOK.

Tháia Sólomkeőn.

Irta: Mándoky Sándor.

(Folytatás.)

No kedves Malvine, tüzzel én még életemben ilyen készségesen soha senkinek sem szolgáltam, mint most Patakinak. Nem csoda, hisz' az én életem függött tőle.

Pataki rágyujt és — és én egy pillanat alatt tönkre valék silányitva. Ugyanis az én pompásan kieszelt haditervem a szó legszorosabb értelmében füstbe ment. Az a nyomorult szivar, — tán tíz ezer közül az egyetlen — ugy égett, mint a szalma; az öreg pedig olyan füstfellegeket ergetett, akárcsak egy kitakarított gyárkémény.

Végem van — elvesztem.

Mikor így — egyetlen reményem megsemmisültével, kínos csalódásom mérhetetlen sulya alatt kényelmes hintaszékembe leroskadva, szemben találok magam Patakiival; épp olyan érzés fogott el, mint akit megkötözve elevenen nyomnak a víz alá. Nem csoda, 'hisz' positive tudtam, hogy most már irgalom nélkül elmerit végtelen szóáradatának mélységes özönébe. Pedig ez — jaj! borzasztóbb halál minden vízbefulladásnál.

Oh Solon, Solon — akarom kiáltani Hippolit!

De mikor megpillantom kajánul mosolygó tüskés ábrázatát, amint rég nem érzett élvezettel szívja Wekerlét és kéjelegve nézi kínos vergődésemet; a szó megfagy ajkamon. Irgalmas Isten, csak most küldj egy szabaditót; nem bánom, ha mindjárt tótoeska is az! De hát hiába minden, most az ördög se jön; ennek az embernek a szívében pedig nincsen irgalom és mint egykor a lángoló máglyának fekete füstje a szegény Dárius királyt, úgy borít most el engem Hippolit csalfa csutakjának vígan gomolygó kékes fellege.

Tompa resignatio nehezedik a lelkemre. Jöjjön hát, aminek jönni kell. Legyen meg az Ur akarata; Domine in manus tuas commendo spiritum meum!

Kedves főúr, ismételten bocsánatot kérek alkalmatlankodásomért, de a momentán szükség kényszerít, hogy igaz és őszinte bizalommal forduljak kegyedhez.

— Értelek! Kigyóson is öt forin tomba került egy hasonló szőrű művész igaz és őszinte bizalma.

Nem idegenhez jövök.

— Soha életemben se láttalak —

Mondom nem idegenhez, mert jól tudom, hogy kegyed a mi nagy Mándoky Bélánk fia, tehát egy oly név egyetlen örököse, mely a magyar színművész világ ragyogó egének egyik fényes csillaga s melyet ünnepeve ismer és általánosságban tisztel az egész magyar haza.

— Jézus Mária! Ennek még öt pengőnél is több kell.

Igy főtisztelendő uram husunkból való hus és vérünkől cseppentett vér; már pedig a nemes művész vér, bárha reverendát visel is; még akkor sem tagadja

meg magát soha és így nekem, mint művészi vérrokonának bizonyára meg fogja hallgatni alázatos kérésemet.

— Szegény papa! Látod, látod, ilyen művészi vérrokonaink is vannak nekünk!

Némán bólintok a kusza fejemmel; hisz ennél a torturánál én már nagyobb áldozatot ugy se hozhatok. Most Hippolitét a hatalom és én — én csak áldozat vagyok.

Méltóztatott hallani azt a szégyenletes közönyt, — csak nem kezdi előlről? — mely dacára nemes és önzetlen törekvéseinknek, Nagyfalut művészi reputációnk gyászos Mohácsává tevő, — oh bácsák ott estél volna el, mint „a büszke vezér!” — és amelyhez hasonló, dacára negyven éves színi pályám tövises voltának, még sehol és sohasem tapasztaltam; e hallatlan közöny — hányszor hallottam már! — nemcsak a vándorlás száraz botját kész-teté újból megragadni, de még ráadásul — ahá most jön a dolog facitja! — az én drága könyv-ruha-díszlet és kellékstáram is, szóval összes vagyonom, vérző szívem — csodálatos, hogy még most se vészett el! — legnagyobb fájdalomra a nyomorult létfentartásból született, dupla krétával csalfán számított lakás- és étkezési s egyéb hasonló gonosz és igaztalan követelések fedezeti zálogául bíróilag lefoglalva visszatartott.

— No szegény hitelezők, most az egyszer sajnállak titeket!

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Kamarai értesítések.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur tudatja, miszerint Turin városában Olaszországban 1898. április—október időszakában rendezendő kiállítás keretébe egy nemzetközi osztály is szervezetett a villamos készülékek és berendezések bemutatására.

Ugy az olasz, mint a magyar kormány nagy sulyt fektett arra, hogy ezen a villamos készülékek és berendezések kiállításán az e szakmába vágó magyar ipar is a maga teljességében bemutatva legyen.

A kiállítás programja hivatalos helyiségünkben megtekinthető.

*

A debreczeni m. kir. 3-ik honvéd gyalogezred közétkezési bizottsága az 1897. október 1-től 1898. december 31-ig szükségletű élelmi cikkek szállításának biztosítása céljából f. é. Augusztus 16-iki lejáratával nyilvános árlejtést tart. Az ajánlati minta hivatalos helyiségünkben megtekinthető.

*

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur tudatja, miszerint egy f. é. június 25-én kelt spanyol királyi rendelet értelmében, rendkívül állami szükségletek fedezése céljából az egyenes és közvetett adókra és illetékekre 10%-os pótlék vettetik ki.

Ezen pótlék alá esnek:

az ipari és kereskedelmi adó jövedéki és átruházási illetékek, bányá és kutatási adó, nemesi ezimek adója, a személyi igazolvány utáni adó, állami, országos vagy városi alkalmazottak illetményei után fizetendő adó, a canári szigetek szabad kikötő adója, vámjövődék. Consuli hivatalok mellék jövedelmei, pálinka, szesz és likőr utáni külön adó, a cukor utáni adó, gyarmataruk utáni különleges fogyasztási adó, személy és áru szállítási adó, állami bélyegek, végül löpor és robbanó szerek utáni adó.

Debreczen. 1897. augusztus 10.

Kereskedelmi és iparkamara.

*

* A termés Hajdúvármegyében. Vármegyénk területe is osztozik abban a szomorú valóságban, hogy az idej termés a közepesen is alul maradt. Viszonylagosan legjobban sikerült a nádudvari járásban, ahonnan a beérkezett hivatalos jelentések közepesnek minősítik; a b.-ujvárosi járás községeiben s az ezek között fekvő Böszörmény, Nánás városokban pedig már határozottan rossz. A mi kevés termet minőség tekintetében az is silány. Bizony nem aczélos, súlyos most a hajdúmegyei buza; valamint a többi gabonafélék se könnyen nyomják a mázsát. Hektoliterenként átlagos sulya a

buzának	73—76 kilogramm
rozsnak	68—72 " "
zabnak	40—42 " "

*

* Az augusztusi nagyvásár. A tegnapi nappal kezdődött meg a debreczeni nyári országos vásár lanyha érdeklődés mellett és kevés reménnyel az élénk forgalomra. Az aratás gyöngye. A száj- és körömfájás, sertésvész miatt számos község zár alatt van. A gazdának nincs mit eladnia s így pénze sines, amiből vásároljon. Mindez bénítólag hat a városi forgalomra. Egyéb-ként tegnap, ma és holnap volna a bőr, gyapju, méz, dió stb. toll, iparcikkek, gabonaneműek vására; csütörtökön, pénteken lesz a juh vásár; a sertés vásár szombatira esnek; de ezuttal elmarad a még mindig tartó vész miatt. Vasárnap, hétfőn tartják a lóvásárt; kedden pedig a baromvásárt, ami előreláthatólag legjobban fog sikerülni.

*

* Hajdúmegye állategészségügye. Vármegyénk területén július hónapban igen kedvezőtlen volt a hasznos házi állatok egészségi állapota, mert bár a száj- és körömfájás egy községben megszűnt is, de sertésvész H.-Nánás, Hadház, B.-Ujváros, M.-Pécs, Szovát, Földes és Kaba községekben ujólag fellépett, mely község határait emiatt zár alá kellett helyezni.

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. aug. 9.

Buzát ma valamivel jobban kínáltak, a kereslet korlátolt volt. Elkelt lanyha irányzat mellett 15.000 mm. 5—10 krral olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműekben gyöngye volt a forgalom változatlan árák mellett.

Eladatott:

Buza. Uj. Tiszav.: 100 mm. 77 kg. 12.10 frton, 100 mm. 77. kg. 11.92¹/₂, frton, 400 mm. 78. kg. 12.10 frton mind három hónapra.
Uj Zab: 6.35—6.45.
Uj rozs: 8.47—8.53.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat lanyha volt, többszöri ár-hullámozás mellett az árak engedtek.

Hivatalos felmondások nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor:

Buza márcz.—ápr.-ra	1897	11.04—11.06
" szept.—októberre	1897	11.09—11.11
Rozs "	1897	8.52—8.55
Tengeri máj.—jun.-ra	1898	5.59—5.61
" aug.—szept.-re	1897	4.92—4.94
Zab szept.—okt.-ra	1897	6.03—6.07
Repcze aug.—szept.	1897	13.25—13.35

Zárlat d. u. 4 órakor:

Buza	őszre	1897	11.18—11.19
"	máj.-júniusra	1897	11.14—11.15
Rozs	őszre	1897	8.62—8.63
Zab	"	1897	6.10—6.11
Tengeri máj.—jun.-ra	1897	5.64—5.65	
" július—aug.-ra	1897	4.96—4.97	
" aug.—szept.-ra	1897	5.03—5.04	
Repcze	"	1897	13.30—13.35

Bérkocsik díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napközre:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	3
Fél napra, reggeli 6 órától d. n. 1-ig, vagy d. n. 1-től esti 9 óráig	3	2
II. Órasedményre:		
Fél órára	40	30
1/4 órára	60	45
Egy egész órára	80	60
Minden következő órára	40	30
Az utolsó órán túl félóra v. kevesebb időre	20	15
III. Egyes járatokért:		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül	50	30
IV. Meghatározott járatok:		
Temetéseknél (vallástkülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik		
A temetőbe ki és vissza	2	1 40
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1 20	80
A színházba menet	60	40
A színházból jövet	80	60
Bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	50	30
Éjjeli menet vagy jövet kézi táskával	80	60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab málna után külön 10 kr. díj jár.		
A korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, ezükor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egyesület és gőzmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
A nagyerdei fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1	70
Minden következő órára	60	40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	90
Minden következő órára	40	30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	80	60
Minden további órára	40	30

A díjak reggeli 8 órától esti 9 óráig számítottatnak.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Hirdetmény.

A Manó örökösök tulajdonát képező debreczeni Teleky-utca 2169. sorsz. ház 2 hold 1300 □ öl területű ondódi földjével, vagy a nélkül

szabadkézből eladó.

Értekezhetni Dr. Magoss György ügyvéddel Piacz-utca, Vecsey-ház.

760-3-2

68.200 esetleg 862 hold szántóföld örök áron eladó.

A vételárnak $\frac{1}{3}$ része azonnal, a maradvány 15 évi részletben fizetendő.

Közelebbi felvilágosítás kapható

EISEL ANTALNÁL

községi jegyző 769-2-1

Sándorházán (Torontál megye.)

Debreczen szab. kir. város Tanácsától.

8728-8797. szám
1897.

Hirdetés.

A Debreczen szab. kir. város tulajdonát tevő „Halápi telek“ nevű tagbirtonoknak a f. 1897. évi október 1-től — 6 — esetleg 1 évre terjedő időtartamra való bérbeadása elrendeltetvén, értesítettnek az érdekeltek, hogy az árverés a **f. évi augusztus hó 14-ik napján d. e. 9 órakor** a városház nagy tanácsstermben fog megtartatni.

Az árverési feltételek a számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1897. augusztus 9.

771-1-1

A városi tanács.

Debreczen szab. kir. város Tanácsától.

8730. szám
1897.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsméneséből és a gazdasági törzsgulyából kiselejtezt és számfelletti kanca és herélt lovak, tehének és üszők eladása elrendeltetvén, értesítettnek a venni szándékozók, hogy a lovak a **f. évi augusztus hó 15-én**, a szarvasmarhák pedig a **f. évi augusztus hó 16-án délelőtt 9 órakor** a ló-, illetve a baromvásártéren fognak árverés útján eladatni.

A lovak a vásártér melletti Udvarhelyi-féle majorban, a szarvasmarhák pedig a város epreskerti telepén bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1897. augusztus 9.

768-2-1

A városi tanács.

Ne tessék elolvasni!

Üzletátalakítás miatt az összes rak-táromon levő

fűszerárut

az eredeti árnál **10%** és **20%**-al olcsóbban kiárulom, kávé, tea, finom és közönséges rum, mandula, mazsola, cognac, szerémi és erdélyi szilvorum, valódi tokaji és asztali borok és mindenféle szobapadló mázak kemény és puha deszkához, spongya és minden e szakhoz tartozó áruk helyszüke miatt a fent említett %okkal kiárulom.

tisztelettel

Jánossy Béla

Debreczen, kenyér piac.

766-3-1

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy

szobapadló máz

különlegességünk elárulásával, mely bármelyik külföldi gyárral is kiállja a versenyt,

DEBRECZEN és VIDÉKÉRE

Jánossy Béla urat

biztunk meg.

Ugy nagyban, mint kicsinyben ugyanott **indigóoldat-kékitő,**

(tucztos) **gyári árban kapható.**

Hochsinger Testvérek

vegyészeti gyára, BUDAPEST.

Gyár: VII. Almássy-tér 832. szám.

Iroda: VII. Tivadar-utca I. szám.

M. kir. honvédsapátok szállítói.

1956. eln. szám.
1897.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni kir. ítélőtábla és kir. főügyészség, ugyszintén a debreczeni, m.-szigeti, nyiregyházai, szatmárnémeti és zilahi kir. törvényszékek s az ezek területén lévő kir. járásbíróóságok, végül a most említett törvényszékek székelein levő kir. ügyészségek részére az 1898. évre mintegy 5300 azaz ötezerháromszáz bécsifont faggyan (stearin) gyertya szükségletét, annak beszerzése végett árlejtést hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik eme világitó anyag szállítására hajlandók, hogy ajánlataikat, akár a **folyó évi szeptember hó 16-ik napjáig** irásban 50 kros bélyeggel ellátandó beadvánnyal, akár pedig ugyane napnak **reggeli 9 órájkor** szóbelileg a debreczeni kir. ítélőtábla elnöki titkárnak hivatalos helyiségében terjesszék elő. A vállalkozni szándékozók óvadéknul 100 frtot (200 koronát) tartoznak készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban az elnöki titkár kezéhez a fenebbi hatánap reggeli 9 órájáig letenni. A kir. ítélőtábla elnöke s a kir. főügyész fentartja azt a jogot, hogy a szállítási szerződést azzal kösse meg, akinek ajánlatát az államkincstárra nézve legkedvezőbbnek fogja találni; a versenyzők ajánlata azonban, azok mindegyikére nézve kötelező marad mindaddig, míg a szállítási szerződés meg nem kötött.

A szállítás részletesebb feltételei a kir. ítélőtábla elnöki irodájában, s hivatalos órák tartama alatt bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1897. augusztus hó 6.

A kir. ítélőtábla elnöke:

Puky Gyula.

767-1-1